

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

14922
GK-89

23 TEMMUZ 2013

ÇOK İVEDİ

Sayı : 43728771-610.00/ **3722**
Konu : 7/14992 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 09.01.2013 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-101794 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde yer alan Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Ahmet TOPTAŞ'ın tarafıma yönelttiği 7/14992 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :
1-Yazılı Soru Önergesiyle İlgili
Cevaplar (2 sayfa)

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06100 Yücetepe-ANKARA
Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97
Faks: +90 (312) 294 69 77
Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.
Evrak teyidi <https://dpteb.dpt.gov.tr/Sorgu> adresinden 88V0-1MLT-8881 kodu ile yapılabilir.

okaynar@kalkinma.gov.tr

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

**AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET TOPTAŞ'IN 7/14992 ESAS
NUMARALI SORU ÖNERGESİ İLE İLGİLİ CEVAPLAR**

Soru 1: SEGE araştırmasına göre belediyelere kaynak aktarımı yaparken ilçe ölçekli veya il merkez ölçekli belirlendiği için bu bölgelerde bulunan birçok belde belediyeleri aynı ekonomi ve sosyal kriteri taşımadığından dolayı kaynak aktarımında adaletsizliğe uğradığını düşünüyor musunuz? Bu kaynak aktarımı adaletsizliğini nasıl ortadan kaldırmayı planlıyorsunuz?

Cevap 1: Bilindiği üzere, 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde belediyelere genel bütçeden aktarılan kaynağın yüzde 20'lik kısmı, 2004 yılı ilçelerin gelişmişlik katsayılarına göre tahsis edilmektedir.

Bu kanunun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre ilçeler en az gelişmiş ilçeden en çok gelişmiş ilçeye doğru ve eşit sayıda ilçeyi içeren beş gruba ayrılmakta idi. Ancak, 12/11/2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 5779 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmiştir. Bu değişiklik ile "ilçeler en az gelişmiş ilçeden en çok gelişmiş ilçeye doğru ve eşit nüfus içeren beş gruba ayrılır" hükmü getirilmiştir.

Dolayısıyla kaynak tahsisatında yapılan değişiklik kanuni zorunluluktan kaynaklanmakta olup, Bakanlığımız tarafından yapılan çalışmadaki herhangi bir değişiklikten kaynaklanmamaktadır.

Soru 2: İl Merkezi Belediyesi ile Merkeze Bağlı Belde Belediyesi veya İlçe Belediyesi ile İlçeye Bağlı Belediye aynı oranda kaynak aktarımından yararlanıyor. Fakat sosyo-ekonomik olarak aralarında önemli farklılıklar vardır. Adaletsizliğe uğrayan bu belediyelerden kaç tanesi düzeltilmesi için müracaat yapmıştır?

Cevap 2: Bakanlığımıza resmi yazı ile altı belediye müracaat etmiş olup, telefon ve kurum ziyareti yoluyla pek çok belediyeyle görüşme yapılmıştır.

Soru 3: İller Bankası adaletsiz kaynak aktarımı konusunda SEGE Araştırma kriterlerini göstermektedir. Bu sorunla ilgili İller Bankası ile Bakanlığınız ortak bir çalışma yapmaktadır. Bu çalışmanın sonuçlarını açıklar mısınız?

Cevap 3: İlçeler bazında yapılan son SEGE çalışmasında (2004 yılı), sosyal (demografik, istihdam, sağlık, altyapı, diğer refah) ve ekonomik (imalat, inşaat, tarım, mali) alanlardan seçilen 32 değişken ile temel bileşenler analizi kullanılarak 872 ilçenin gelişmişlik sıralamaları elde edilmiştir.

Değişkenlere ait verilerin istatistiksel açıdan daha tutarlı hale getirilmesi ve ilçelerin nüfus ve yüzölçümleri gibi büyüklüklerin etkisini ortadan kaldırmak için mevcut değerler yardımcı veriler aracılığıyla oranlanarak, değişken haline getirilmiştir. Bu kapsamda verilerin büyük bir kısmı ilçe nüfuslarıyla veya bu etkiyi ortadan kaldıracak çeşitli büyüklüklere bölünerek, oransal hale getirilmiştir. Böylece, ilçelerin gelişmişliğinin, yüzölçümleri ya da nüfuslarıyla orantılı olarak değil, büyük ölçüde fert başına düşen refah payı olarak değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Kullanılan tüm değişkenlerin nüfusa oranlanıp, fert başına düşen değerler ölçeğinde kullanılması halinde, nüfusu oldukça fazla olan ilçeler aleyhinde bir durum ortaya çıkabilecektir. Bu nedenle, göstergelerin duyarlılığını artırdığı durumlarda değişkenler; orantılı ya da fert başına düşen değerler olarak, bunun dışında ise ilçeler itibarıyla toplam mutlak büyüklükler olarak kullanılmış ve denge sağlanmaya çalışılmıştır. Böylece, bir taraftan nüfusu fazla olan ilçelerin bu nedenle üst sıralarda yer almaları önlenirken, diğer taraftan bu ilçelerin aynı nedenle daha alt sıralarda yer almaları sakıncası giderilmiştir.

Görüldüğü üzere, SEGE Araştırması bilimsel tabanı güçlü, objektif ve gelişmenin farklı boyutlarını içeren değişkenler çerçevesinde yapılmıştır. Belediyelere kaynak tahsisatının bu çalışmaya dayandırılması Bakanlığımızın tasarrufu dâhilinde olmayıp ancak Yasama organının takdiri sonucudur.

Soru 4: Bakanlığınız SEGE Araştırmasına göre kaynak aktarımı yapılırken Belde Belediyelerinin oranlarını yükseltmeyi düşünüyor mu? Kaynak aktarımı oranını artırmayı ne zaman yapmayı düşünüyorsunuz?

Cevap 4: Birinci soruya ilişkin cevapta da ifade edildiği üzere kaynak tahsisatı 5779 sayılı Kanun çerçevesinde yapılmaktadır. Belde belediyelerine ilişkin oranların belirlenmesinde Bakanlığımızın herhangi bir müdahalesi olmamaktadır. Bakanlığımız yalnızca ilçelerin gelişmişlik endeks değerlerini ve gelişmişlik sıralarını, objektif ve bilimsel metotlara dayalı olarak belirlemektedir.

Soru 5: Bakanlık olarak Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında kullanılan alt kategorileri ve değişkenleri genişletecek bir çalışma yapıyor musunuz?

Cevap 5: İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasının yapılması güncel verilerin üretilmesi durumunda mümkündür. 12/11/2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 13 ilde büyükşehir belediyesi kurulması (Ordu’nun büyükşehir olması ile bu sayı 14 olmuştur), yeni ilçelerin ihdas edilmesi, bazı ilçelerin idari sınırlarının değişmesi gibi nedenlerle mevcut ilçe verileri ile SEGE çalışmasının güncellenmesi mümkün olamamaktadır. TÜİK’in yeni ilçe sistemine yönelik istatistiki çalışmalarını tamamlaması ve 6360 sayılı Kanunun etkilerinin ölçülmesi akabinde çalışmanın yenilenmesi öngörülmektedir.